

Makambo 7 ya koyeba etali Mangwele ya COVID-19

Likambo #1 Mangwele ya COVID-19 ekopesa yo te COVID-19.

Mangwele ya COVID-19 eza te ata na eteni moko ya virus; yango wana ekoki te kopesa yo COVID-19. Mangwele ya COVID-19 ekobatela yo na virus. Ekoki kozala na mikakatano nsima ya kozwa mangwele, neti loboko kilo to fievre. Emonanaka mingi mpe eza normale.

Likambo #2 Mangwele ya COVID-19 eza na likamate; basaleli mbano ya bolukiluki ya mibu mingi mpona kosala yango.

Basotaki etape moko te ntango basalaki mangwele ya COVID-19. Bantu ya siansi na mokili mobimba bazosalela mayele oyo banda mibu mingi. Yango wana basali mangwele ezangi likama mpe ya malamu noki mpenza.

Likambo #3 Mangwele ya COVID-19 ekoki kobatela yo na bavirus ya ndenge mingi.

Bavirus ebongwanaka, to ebimaka na ndenge ekeseni mwa moke na nsima. Bansango emonisi ete mangwele ya COVID-19 ezobundisa virus oyo ezosala ete bato babela COVID-19.

Likambo #4 Mangwele ya COVID-19 ekobongola te ADN na yo.

Mangwele ya COVID-19 eza mangwele ya mRNA mpe eza na bopusi moko te na ADN nayo. Ebimisaka biloko ebundisaka mikrobe mpe yango esalaka ba anticorp mpona kobatela yo ozwa te COVID-19.

Likambo #5 Mangwele ya COVID-19 ezokanga te maboko to kosopa zemi.

Nsango ata moko te emonisi ete mangwele moko ya COVID-19 ezokanga mabota to ezosopa zemi. Na kotaleli biologie, likoki eza te ete eteni ya moke ya proteine ya coronavirus etobola nzoto ya mwasi mpe esalaka ete makila ebanda kobima. Eza na likama te kozwa mangwele ntango oza na zemi to ozomelisa bebe. Basi ya zemi baza na likama makasi ya kobela makasi mpe ya kokota lopitalo soki babeli COVID-19. Solola na monganga na yo soki oza na mituna.

Likambo #6 Mangwele ya COVID-19 eza te na ba micropuces to ba apareyi oyo elandelaka bato.

Bansango ya lokuta elobi ete mangwele ya COVID-19 eza na ba micropuces to ba apareyi oyo elandelaka bato, **emonisami ete eza lokuta**. Toyeba malamu biloko eza na mangwele mokomoko. Okoki kozwa liste ya biloko nyonso oyo eza na kati na yango mangwele awa [na internet](#).

Likambo #7 Bato baza na maladi esilaka te basengeli kozwa mangwele kozanga kozela soki eza toure na bango ya kozwa mangwele.

Soki oza na maladi oyo esilaka te, neti diabete, oza na likama makasi ya kobela makasi soki ozwi COVID-19. Mangwele ya COVID-19 eza na likama te mpe eza malamu mpona bato baza na maladi oyo esilaka te.